

BLUFBOEK

054

Honderd hoogtepunten uit de moderne literatuur. Voor in uw boekenkast, op recepties en bij vrienden.

GEORGE ORWELL
**Nineteen
Eighty-Four**
1949

Bij de start van het nieuwe seizoen van *Big Brother* op Kanaal 2 kirden de presentatoren van vreugde. Als aanvulling op de vertrouwde alziende camera's die de deelnemers aan deze realityreeks constant belooeren, had *Big Brother* nu ook een leugendetector laten aanrukken om na te gaan of ze hem geen leugentjes op de mouw wilden spelden. Ook gedachten zijn niet meer vrij in het *Big Brother*-huis, luidde de slogan. Het zal wel goed zijn voor de kijkcijfers, maar in vergelijking met het origineel is de tv-versie van *Big Brother* een mietje.

In George Orwells roman *Nineteen Eighty-Four* is Big Brother de leider van de totalitaire staat Oceania, die in een langdurige oorlog verwickeld is met de andere superstaten Eurasia en Eastasia. Oceania wordt bestuurd door de Partij, die een complete politiestaat heeft uitgebouwd om de bevolking onder de duim te houden. In elke woonkamer staan telecreens, overal zitten verborgen microfoons en een legertje informanten vult de ontbrekende informatie aan. Het ministerie van Waarheid controleert de media en de Gedachtepolitie spoort elke vorm van dissidentie op - met name de aanhangers van Emmanuel Goldstein, de geheimzinnige tegenstander van Big Brother. De hoofdpersoon uit Orwells boek, Winston Smith, werkt op het ministerie van Waarheid. Hij herschrijft er historische bron-

nen zodat ze overeenkomen met de huidige visie van de Partij. Zijn problemen beginnen wanneer hij op zoek gaat naar de verborgen waarheid achter de waarheid die de Partij hem voorspiegelt. Hij begint een clandestiene relatie met zijn collega Julia. Ze spreken af op een plek waar ze zich veilig wanen voor het alziende oog van Big Brother. Uiteindelijk worden ze opgepakt door de Gedachtepolitie. In het ministerie van Liefde wordt Winston gemarteld tot hij Julia verraaft. Op het einde van het boek is Winston zo heropgevoed dat hij Big Brother, de bron van zijn kwelling, oprecht liefheeft. Daar kunnen ze in Vilvoorde nog wat van opsteken. De totalitaire staat die Orwell beschrijft, is gemodelleerd naar de Sovjet-Unie onder Stalin. Big Brother vertoont zelfs fysieke gelijkenissen met Stalin, en in Emmanu-

el Goldstein zijn trekken van Leon Trotski te herkennen. Vandaag is Noord-Korea wellicht de enige natie waar nog een zuiver Big Brother-regime aan de macht is. De concepten die Orwell bedacht om totalitaire regimes te beschrijven, zijn echter evengoed in democratische landen te vinden. In een willekeurig televisiejournaal zijn de voorbeelden van *newspeak* (eufemismen die de waarheid verhullen) legio. Ook in het democratische politieke bedrijf schopt niemand het ver zonder enige aanleg voor *doublethink*: het vermogen om niet alleen te zeggen dat zwart wit is wanneer de Partij dat vraagt, maar om ook echt te geloven dat zwart wit is en te vergeten dat je ooit het tegendeel hebt gedacht. (Eric Derycke)

ONLINE
www.standaard.be/blufboek

Watou 2007

VAN DE ZEIS AF GEZIEN ANDRÉ DU BOUCHET

De berg,
de aarde gedronken door de dag, zonder
dat de muur beweegt.

De berg
als een spleet in de adem

het lijf van de gletsjer.

De wolken laagvliegend, rakelings langs de weg,
verlichten het papier.

Ik spreek niet eerder dan deze hemel,
de scheur,
als
een huis teruggegeven aan de adem.

Ik heb de geschokte dag gezien, zonder dat de muur beweegt.

Uit: Part en deel. Athenaeum-Polak & Van Gennepe, Amsterdam, 1977.

© Eric de Mildt

In het tweede deel van zijn cyclus *Van de zeis af gezien* suggereert de Franse dichter André du Bouchet wat hij beoogt als hij schrijft: een stem geven aan alles wat je omringt. Tijdens zijn talrijke wandelingen in de Ardèche en de Provence schreef Du Bouchet zijn impressies neer in *Carnets* en later puurde hij die uit in opgespannen verzen. De verkenningen

van de werkelijkheid leidden vaak tot verruimingseffecten: 'De berg/ als een spleet in de adem/ het lijf van de gletsjer.' Du Bouchets gedicht roept in Watou bijna vanzelfsprekend de assistentie in van Carsten Höllers *Halber Fliegenpilz*, een vliegenschwam van drie meter op drie. Via samengeperste lucht wordt die giftige plaatszwam maximaal uitvergroet binnen

een huid van polypropyleen. Het 'lijf' van die reuzenschwam kun je het resultaat noemen van een extra verruimende waarneming.

Elke week bespreekt Gwy Mandelinck een gedicht en een beeldend werk van de Poëziezomer van Watou.

WATOU 2007

WATOU 2007: DRIE EURO KORTING !

Dankzij De Standaard en KBC betaalt u in ruil voor deze bon aan de kassa van De Poëziezomer 6 i.p.v. 9 euro voor uw toegang. De 27ste editie van Watou loopt van 1 juli tot en met 9 september, telkens van 14 tot 19 uur (11 tot 19 uur op zon- en feestdagen). Alle info vindt u op www.poeziezomerswatou.be.

PARTNERS VAN DE POEZIEZOMER De Standaard

